

Marcin Spychała*

Znaczenie fiskalne podatku od gier w Polsce na tle wybranych państw europejskich

Słowa kluczowe: podatek od gier, znaczenie fiskalne, Polska
Keywords: tax on lotteries, gambling and betting, fiscal role, Poland

Wprowadzenie

Podatki konsumpcyjne, nazywane również podatkami od wydatków, stanowią zasadnicze źródło dochodów budżetu państwa w Polsce. Zalicza się do nich podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy oraz podatek od gier. Znaczenie fiskalne dwóch pierwszych podatków stanowi przedmiot licznych opracowań, natomiast tematyka podatku od gier nie jest często zgłębiana w publikacjach naukowych.

Celem opracowania jest przedstawienie znaczenia fiskalnego podatku od gier w Polsce w porównaniu z wybranymi państwami europejskimi. W artykule podjęto próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy podatek od gier jest stabilnym źródłem dochodów budżetu państwa. Znaczenie fiskalne podatku od gier zostało zmierzone jego udziałem w dochodach budżetowych. Dodatkowo w artykule przeprowadzono analizę struktury dochodów z podatku od gier według rodzajów gier hazardowych.

Celowi artykułu podporządkowano jego treść oraz układ. Najpierw przedstawiono teoretyczne aspekty podatku od gier, a następnie przeprowadzono badania empiryczne. W opracowaniu zastosowano następujące metody badawcze: analizę opisową, ilościową, przyczynową i porównawczą. Posłużono się także wskaźnikami struktury oraz dynamiki. Badaniami objęto lata 2004–2014, czyli lata członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

---

* dr Marcin Spychała, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Katedra Finansów Publicznych, e-mail: marcin.spychala@ue.poznan.pl

Dane empiryczne zaczerpnięto z informacji Ministerstwa Finansów o realizacji ustawy o grach hazardowych oraz ustawy o grach i zakładach wzajemnych, sprawozdań Rady Ministrów z wykonania budżetu państwa oraz bazy danych Eurostat.

Specyficzne cechy podatku od gier

Podatek od gier został wprowadzony na mocy Ustawy z 29 lipca 1992 roku o grach losowych i zakładach wzajemnych, a obecnie jest regulowany Ustawą z 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych. Podatnikami tego podatku są podmioty, które prowadzą działalność w zakresie gier hazardowych na podstawie koncesji lub zezwolenia, a także podmioty zarządzające gry objęte monopolem państwa oraz uczestnicy turnieju gry pokera (Ustawa z 19 listopada 2009, art. 71 ust. 1).

Podstawa opodatkowania podatku od gier uzależniona jest od rodzaju gry hazardowej, a przy jej określaniu dąży się do ustalenia dochodu netto, czyli osiągniętego przychodu pomniejszonego o wypłaty wygranych (Owsiak, 2013, s. 515). Wysokość stawek tego podatku jest jednym z najbardziej zróżnicowanych elementów konstrukcji podatku od gier. Ich wysokość w Europie waha się od 1% na Gibraltarze do 80% w Niemczech (Bik, Kamionowski, Obrępański, Ryszard, 2013, s. 237). Z kolei w Polsce stawki podatku od gier wynoszą od 2,5% do 50% (tabela 1).

Czynności wykonywane w ramach działalności poddanej podatkowi od gier nie podlegają podatkowi od towarów i usług (Litwińczuk, 2013, s. 749). Konstrukcja podatku od gier na płaszczyźnie formalnoprawnej odpowiada formule specjalnych podatków obrotowych (Mastalski, Fojcik-Mastalska, 2013, s. 340), obciążone są nim bowiem określone rodzaje czynności, podobnie jak w przypadku podatku akcyzowego. Podobieństwo między nimi ma charakter formalny, a ich znaczenie w polskim systemie podatkowym jest odmienne.

Podatek od gier praktycznie nie wywiera żadnego wpływu na zjawiska społeczne i gospodarcze. Można go porównać do drobnych podatków konsumpcyjnych występujących w Niemczech – od domów gry oraz od wyścigów konnych i loterii (Mastalski, 2014, s. 584).

Tabela 1. Podstawy opodatkowania oraz stawki podatku od gier w Polsce

Gra hazardowa	Podstawa opodatkowania	Stawka podatku (%)
zakłady wzajemne na współzawodnictwo zwierząt	suma wpłaconych stawek	2,5
loterie fantowe	suma wpływów uzyskanych ze sprzedaży losów lub innych dowodów udziału w grze	10
gry bingo fantowe	wartość nominalna kartonów użytych do gry	
pozostałe zakłady wzajemne	suma wpłaconych stawek	12
loterie pieniężne	suma wpływów uzyskanych ze sprzedaży losów lub innych dowodów udziału w grze	15
gry liczbowe	suma wpłaconych stawek	20
gry telebingo	suma wpływów uzyskanych ze sprzedaży losów lub innych dowodów udziału w grze	25
loteria audiotekstowa	przychód organizatora loterii audiotekstowej uzyskany z tej loterii	
gry bingo pieniężne	wartość nominalna kartonów zakupionych przez podmiot zarządzający grę	
poker rozgrywany w formie turnieju gry pokera	kwota wygranej pomniejszona o kwotę wpisowego za udział w turnieju	50
gry cylindryczne, gry w kości, gry w karty	kwota stanowiąca różnicę między sumą wpłat gotówkowych z tytułu wymiany żetonów w kasie i na stole gry a sumą wypłaconych z kasy kwot za zwrócone żetony	
gry na automatach	kwota stanowiąca różnicę między kwotą uzyskaną z wymiany żetonów do gry lub wpłaconą do kasy i zakredytowaną w pamięci automatu lub wpłaconą do automatu a sumą wygranych uzyskanych przez uczestników gier	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ustawy z 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych.

Dochody z tytułu podatku od gier w Polsce w dochodach budżetu państwa

Dane o dochodach budżetu państwa ogółem, a także o jego najważniejszych dochodach podatkowych, w tym m.in. z podatku od gier oraz o wybranych dochodach niepodatkowych w latach 2004–2014, przedstawiono w tabeli 2. Z kolei w tabeli 3 przybliżono strukturę dochodów budżetowych, w tabeli 4 zaprezentowano natomiast dynamikę poszczególnych dochodów budżetu państwa w badanym okresie.

W 2004 roku dochody budżetu państwa z podatku od gier wyniosły 764 mln PLN i stanowiły 0,49% jego dochodów ogółem (tabela 2 oraz tabela 3). Dochody z tego podatku były wówczas najniższe spośród wszystkich lat badanego okresu, natomiast w 2014 r. dochody z podatku wyniosły 1235 mln PLN i stanowiły 0,44% dochodów budżetu państwa. Dochody z podatku od gier spośród wszystkich badanych lat były najwyższe w 2010 roku – wyniosły one wówczas 1625 mln PLN i stanowiły 0,65% dochodów budżetowych ogółem, co jest największym udziałem tego podatku w strukturze dochodów budżetowych w całym analizowanym okresie.

Tabela 2. Dochody budżetu państwa w Polsce w latach 2004–2014 (w mln PLN)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wyszczególnienie											
ogółem	156 281	179 772	197 640	236 368	253 547	274 184	250 303	277 557	287 595	279 151	283 543
dochody podatkowe ogółem, w tym:	135 571	155 860	174 876	206 385	219 499	214 879	222 553	243 211	248 275	241 651	254 781
z podatku od towarów i usług (VAT)	62 263	75 401	84 440	96 350	101 783	99 455	107 880	120 832	120 001	113 412	124 262
z podatku akcyzowego	37 964	39 479	42 078	49 026	50 490	53 927	55 685	57 964	60 450	60 653	61 570
z podatku dochodowego od osób prawnych	13 072	15 762	19 338	24 540	27 160	24 157	21 770	24 862	25 146	23 075	23 266
z podatku dochodowego od osób fizycznych	21 506	24 423	28 125	35 359	38 659	35 764	35 593	38 075	39 809	41 291	43 022
z podatku od gier	764	792	895	1 107	1 405	1 576	1 625	1 477	1 442	1 304	1 235
dochody niepodatkowe ogółem, w tym:	17 938	21 060	20 054	22 448	19 309	27 433	24 502	32 275	37 143	35 976	27 232
opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe	8 795	11 658	12 502	12 734	12 095	14 777	11 177	15 641	16 348	19 431	18 150
środkii z UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	2 588	2 447	1 985	7 534	14 739	31 871	3 249	2 072	2 177	1 524	1 530

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Rady Ministrów.

Tabela 3. Struktura dochodów budżetu państwa w Polsce w latach 2004–2014 (w %)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wyszczególnienie											
ogółem	156 281	179 772	197 640	236 368	253 547	274 184	250 303	277 557	287 595	279 151	283 543
dochody podatkowe ogółem, w tym:	135 571	155 860	174 876	206 385	219 499	214 879	222 553	243 211	248 275	241 651	254 781
z podatku od towarów i usług (VAT)	62 263	75 401	84 440	96 350	101 783	99 455	107 880	120 832	120 001	113 412	124 262
z podatku akcyzowego	37 964	39 479	42 078	49 026	50 490	53 927	55 685	57 964	60 450	60 653	61 570
z podatku dochodowego od osób prawnych	13 072	15 762	19 338	24 540	27 160	24 157	21 770	24 862	25 146	23 075	23 266
z podatku dochodowego od osób fizycznych	21 506	24 423	28 125	35 359	38 659	35 764	35 593	38 075	39 809	41 291	43 022
z podatku od gier	764	792	895	1 107	1 405	1 576	1 625	1 477	1 442	1 304	1 235
dochody niepodatkowe ogółem, w tym:	17 938	21 060	20 054	22 448	19 309	27 433	24 502	32 275	37 143	35 976	27 232
opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe	8 795	11 658	12 502	12 734	12 095	14 777	11 177	15 641	16 348	19 431	18 150
środkii z UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	2 588	2 447	1 985	7 534	14 739	31 871	3 249	2 072	2 177	1 524	1 530

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabeli 2.

W latach 2004–2010 dochody budżetu państwa z podatku od gier nieustannie rosły, natomiast od 2011 roku można odnotować ich systematyczny spadek. W porównaniu z rokiem poprzednim maksymalny wzrost dochodów z tego podatku zaobserwowano w 2008 roku – wówczas zwiększyły się one o 26,94%, a także w roku 2007 – wzrost o 23,67% (tabela 4). Z kolei w latach 2011 i 2013 dochody z podatku od gier w porównaniu z rokiem poprzednim spadły odpowiednio o 9,10% i 9,55%.

Tabela 4. Dynamika dochodów budżetu państwa w Polsce w latach 2004–2014 (w %)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	102,74	115,03	109,94	119,60	107,27	108,14	91,29	110,89	103,62	97,06	101,57
<i>dochody podatkowe ogółem, w tym:</i>	<i>100,25</i>	<i>114,96</i>	<i>112,20</i>	<i>118,02</i>	<i>106,35</i>	<i>97,89</i>	<i>103,57</i>	<i>109,28</i>	<i>102,08</i>	<i>97,33</i>	<i>105,43</i>
z podatku od towarów i usług (VAT)	103,15	121,10	111,99	114,11	105,64	97,71	108,47	112,01	99,31	94,51	109,57
z podatku akcyzowego	110,40	103,99	106,58	116,51	102,99	106,81	103,26	104,09	104,29	100,34	101,51
z podatku dochodowego od osób prawnych	92,65	120,58	122,68	126,90	110,67	88,94	90,12	114,20	101,14	91,77	100,83
z podatku dochodowego od osób fizycznych	83,76	113,56	115,16	125,72	109,33	92,51	99,52	106,97	104,56	103,72	104,19
z podatku od gier	109,80	103,57	113,05	123,67	126,94	112,19	103,09	90,90	97,60	90,45	94,69
<i>dochody niepodatkowe ogółem, w tym:</i>	<i>107,09</i>	<i>117,40</i>	<i>95,22</i>	<i>111,94</i>	<i>86,02</i>	<i>142,08</i>	<i>89,31</i>	<i>131,72</i>	<i>115,09</i>	<i>96,86</i>	<i>75,69</i>
opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe	125,87	132,55	107,24	101,86	94,99	122,17	75,64	139,94	104,52	118,86	93,40
<i>środki z UE i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi</i>	<i>x</i>	<i>94,57</i>	<i>81,10</i>	<i>379,61</i>	<i>195,63</i>	<i>216,24</i>	<i>10,19</i>	<i>63,78</i>	<i>105,09</i>	<i>70,01</i>	<i>100,37</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabeli 2.

Podatek od gier stanowi stabilne, choć niewielkie źródło dochodów budżetu państwa. Dochody z tego podatku zwiększyły się w badanym okresie w najmniejszym stopniu. Wzrosły one w latach 2004–2014 jedynie o 61,55%, podczas gdy dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku od towarów i usług oraz opłat, grzywien i odsetek podwoiły się, natomiast dochody z podatku dochodowego od osób prawnych wzrosły o 77,99%, a dochody z podatku akcyzowego wzrosły o 62,18%. Z kolei dochody

budżetu państwa ogółem wzrosły w badanym okresie o 81,43%. Dochody z podatku od gier rosły zatem wolniej niż dochody budżetowe ogółem. Pozostałe grupy dochodów cechowały się jednak większą fluktuacją – w porównaniu z rokiem poprzednim, w 2007 roku dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych, a także z podatku dochodowego od osób prawnych wzrosły o ponad ¼, natomiast dochody ze źródeł zagranicznych aż o 279,61%, by w 2010 roku zmniejszyć się aż o 89,81%.

Przyczyny zmian poziomu dochodów z podatku od gier w Polsce

Dochody budżetu państwa z podatku od gier w latach 2004–2014 według rodzajów gier hazardowych przedstawiono w tabeli 5., natomiast w tabeli 6. zaprezentowano strukturę tych dochodów.

Najważniejszym źródłem dochodów z podatku od gier są gry liczbowe. W całym badanym okresie ich udział w dochodach z tego podatku oscylował między 30,05% w 2010 roku a 62,53% w 2004 roku. Ważnym źródłem dochodów z podatku od gier są również punkty gier na automatach o niskich wygranych – ich udział w dochodach ogółem z tego podatku wahał się między 1,88% w 2004 roku a 32,33% w 2010 roku. Kolejnymi źródłami dochodów z podatku od gier są salony gier na automatach oraz kasyna gry, których udział w dochodach ogółem z podatku od gier oscylował odpowiednio wokół 15% i 11%. Jako pozostałe źródła dochodów z podatku od gier można wyodrębnić zakłady wzajemne oraz loterie pieniężne ze średnim udziałem w dochodach z tego podatku wynoszącym odpowiednio 7% i 3%. Wliczają się tu np. loterie fantowe, loterie audiotekstowe oraz turnieje pokera. Pozycja ta często przyjmuje wartości ujemne, co wynika m.in. z niewpłaconych zaległości, wpłat dokonywanych za lata poprzednie, wydawanych pokontrolnych decyzji wymiarowych dotyczących podatku od gier oraz przesunięcia części płatności na początek nowego roku budżetowego.

Tabela 5. Dochody budżetu państwa z podatku od gier w Polsce w latach 2004–2014 według rodzajów gier hazardowych (w mln PLN)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Podatek od gier	764,3	791,6	894,9	1 106,7	1 404,9	1 576,1	1 624,8	1 477,0	1 441,6	1 303,9	1 234,7
Gry liczbowe	477,9	469,1	450,3	529,0	647,4	599,1	488,3	522,7	590,6	537,2	561,8
Kasyna gry	90,1	83,7	99,6	122,1	129,7	131,6	127,6	129,5	172,2	225,7	244,8
Salony gier na automatach	108,9	121,5	151,9	198,9	244,6	240,6	295,3	295,8	208,8	142,6	90,2
Zakłady wzajemne	62,2	63,8	83,0	83,9	87,7	87,3	92,6	86,8	90,7	103,8	122,6
Loterie pieniężne	17,3	10,5	8,6	20,5	30,0	35,9	36,6	54,9	69,6	86,6	102,0
Punkty gier na ANW	14,4	56,1	114,2	155,4	294,6	487,4	525,3	366,3	245,2	205,1	90,2
Inne	-6,5	-13,1	-12,7	-3,1	-29,1	-5,8	59,1	21,0	64,5	2,9	23,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W 2004 roku – w porównaniu z rokiem poprzednim – dochody z podatku od gier wzrosły o 8,9%, co spowodowane było przede wszystkim wysoką dynamiką wpływów z podatku od gier z zakładów wzajemnych, generowaną głównie przez podmioty zarządzające zakłady bukmacherskie (Ministerstwo Finansów, 2005, s. 32).

W 2005 roku – w porównaniu z rokiem poprzednim – dochody z podatku od gier wzrosły o 3,57%, jednak ich wzrost wygenerowany był głównie przez nowy segment gier hazardowych, to jest segment gier na automatach o niskich wygranych (Ministerstwo Finansów, 2006, s. 28). Dochody z podatku od gier w ramach tego segmentu wzrosły aż o blisko 290% w porównaniu z rokiem poprzednim, z kolei dochody z pozostałych segmentów (tzw. wysokohazardowych) obniżyły się o 1,9%. Podobnie jak w 2005 roku, wzrost dochodów z podatku od gier w 2006 roku był efektem zwiększenia wpływów z gier na ANW, które wzrosły o 104% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2007 roku wzrost dochodów z podatku od gier odnotowano we wszystkich segmentach rynku. Wpływy z tego podatku w największym stopniu wzrosły w segmencie loterii pieniężnych (wzrost o 138%) oraz w segmencie gier na ANW (wzrost o 36%). Najsilniejszy wzrost dochodów z podatku od gier w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w 2008 roku. Wówczas wpływy z tego podatku zwiększyły się aż o 26,94%. Ich wzrost był spowodowany m.in. znacznym wzrostem liczby rejestrowanych automatów o niskich wygranych, wzrostem liczby wydanych zezwoleń na prowadzenie salonów gier na automatach oraz zmianą stawki podatku w formie zryczałtowanej od gier na ANW ze 125 euro na 180 euro miesięcznie od jednego automatu (Rada Ministrów, 2008, s. 64–65). Ponaddwunastoprocentowy wzrost dochodów z podatku od gier w 2009 roku został wygenerowany przede wszystkim przez segment gier na ANW, którego przyrost o 65,4% zrekompensował dwuprocentowy spadek łącznych dochodów z pozostałych rodzajów gier.

Tabela 6. Struktura dochodów budżetu państwa z podatku od gier w Polsce w latach 2004–2014 według rodzajów gier hazardowych (w %)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Podatek od gier	764,3	791,6	894,9	1 106,7	1 404,9	1 576,1	1 624,8	1 477,0	1 441,6	1 303,9	1 234,7
Gry liczbowe	477,9	469,1	450,3	529,0	647,4	599,1	488,3	522,7	590,6	537,2	561,8
Kasyna gry	90,1	83,7	99,6	122,1	129,7	131,6	127,6	129,5	172,2	225,7	244,8
Salony gier na automatach	108,9	121,5	151,9	198,9	244,6	240,6	295,3	295,8	208,8	142,6	90,2
Zakłady wzajemne	62,2	63,8	83,0	83,9	87,7	87,3	92,6	86,8	90,7	103,8	122,6
Loterie pieniężne	17,3	10,5	8,6	20,5	30,0	35,9	36,6	54,9	69,6	86,6	102,0
Punkty gier na ANW	14,4	56,1	114,2	155,4	294,6	487,4	525,3	366,3	245,2	205,1	90,2
Inne	-6,5	-13,1	-12,7	-3,1	-29,1	-5,8	59,1	21,0	64,5	2,9	23,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabeli 4.

Na stopień realizacji dochodów z podatku od gier w 2010 roku zasadniczy wpływ miała zmiana ustawy regulującej ten podatek. Do 2009 roku podatek od gier był regulowany Ustawą z 29 lipca 1992 r. o grach losowych i zakładach wzajemnych, a od 2010 roku – Ustawą z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych. Nowa ustawa wprowadziła wiele zmian, spośród których można wymienić wzrost stawki podatku od gier na automatach w kasynach i salonach z 45% do 50%, podniesienie zryczałtowanego podatku od gier na ANW ze 180 euro do 2000 PLN miesięcznie oraz objęcie podatkiem nowego segmentu gier – loterii audiotekstowych (Rada Ministrów, 2011, s. 48–49).

Pomimo tych zmian od 2011 roku corocznie odnotowuje się spadek dochodów z podatku od gier. Spowodowane jest to przede wszystkim wprowadzoną ustawą o grach hazardowych, która przewidywała stopniową likwidację salonów gier oraz punktów gier na automatach o niskich wygranych (Ustawa z 19 listopada 2009, art. 129 ust. 1). Dodatkowo zmniejszyła się liczba działających kasyn z 27 w 2010 roku do 23 w 2011 roku, spada liczba punktów przyjmowania zakładów wzajemnych o 6% oraz zmniejszono liczbę zezwoleń na działalność o charakterze loterii audiotekstowej (Rada Ministrów, 2012, s. 42). W 2012 roku zwiększyła się liczba kasyn gry oraz liczba kolektur przyjmujących gry liczbowe, jednak to nie zrekompensowało spadku dochodów z podatku od gier w segmencie punktów gier na ANW oraz salonów gier (Rada Ministrów, 2013, s. 10). Dalszy spadek punktów gier na ANW oraz salonów gier zaobserwowano w 2013 roku. Nastąpiło wówczas zmniejszenie się liczby salonów gier na automatach ze 139 w 2012 roku do 101 (z powodu upływu okresu, na jaki wydano zezwolenia), a także zmniejszenie się liczby punktów gier na ANW z 5540 do 3164 z powodu wygasania udzielonych zezwoleń oraz wydawanych decyzji o cofnięciu zezwoleń ze względu na stwierdzone nieprawidłowości (Rada Ministrów, 2014, s. 10). W 2014 roku nastąpił dalszy spadek liczby salonów gier na automatach do 97 oraz liczby punktów gier na ANW do 953 (Rada Ministrów, 2015, s. 10). Powyższe zmniejszenia, oprócz wygaśnięcia lub cofnięcia zezwoleń, były również spowodowane rezygnacją niektórych podmiotów z prowadzenia działalności ze względu na jej nierentowność bądź też decyzją o przesunięciu działalności do kasyn gry, z tytułu prowadzenia których dochody w postaci podatku od gier wzrosły o 8,5% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Podatek od gier w wybranych państwach europejskich

W latach 2004–2012 relacja dochodów z podatku od gier do dochodów budżetowych sektora *central government* charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem w poszczególnych państwach europejskich. Analizując dane przedstawione w tabeli 7. można zauważyć, że znaczenie fiskalne podatku od gier w Polsce jest mniejsze niż przeciętnie w Unii Europejskiej. Udział tego podatku w dochodach ogółem budżetu państwa

w Polsce był w badanym okresie stabilny i wahał się od 0,44% w 2005 roku do 0,65% w 2010 roku, podczas gdy w UE oscylował w tym czasie wokół 0,7%. Wysoki udział podatku od gier w dochodach budżetowych odnotowano w Finlandii i we Włoszech (ponad 2%) oraz w Hiszpanii, na Malcie, Węgrzech i w Szwajcarii (ponad 1%). Z kolei w badanych latach podatek od gier miał niewielkie znaczenie fiskalne w Norwegii (zaledwie 0,01% dochodów budżetowych), a także w Belgii, Irlandii i Rumunii, natomiast Islandia nie ma w swoim systemie podatkowym odpowiednika podatku od gier.

Tabela 7. Dochody z podatku od gier jako % dochodów budżetowych sektora *central government* w państwach Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii

Państwo	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
UE 28 państw	0,70	0,70	0,70	0,70	0,68	0,76	0,72	0,71	0,67
Austria	0,61	0,40	0,52	0,49	0,49	0,52	0,49	0,34	0,30
Belgia	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	0,06	0,06
Bulgaria	0,27	0,28	0,45	0,58	0,51	0,57	0,67	0,65	0,54
Chorwacja	0,31	0,38	0,48	0,52	0,58	0,56	0,53	0,54	0,58
Cypr	0,53	0,41	0,34	0,26	0,11	0,12	0,11	0,09	0,09
Czechy	0,06	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	0,06	0,04	0,66
Dania	0,35	0,33	0,34	0,32	0,30	0,29	0,27	0,26	0,18
Estonia	0,42	0,55	0,53	0,58	0,59	0,34	0,41	0,36	0,35
Finlandia	2,25	2,20	2,17	2,05	2,01	2,39	2,37	2,21	2,28
Francja	0,91	0,92	0,91	0,97	0,88	0,92	0,84	0,99	0,93
Grecja	0,24	0,25	0,18	0,15	0,17	0,15	0,14	0,12	0,13
Hiszpania	1,33	1,22	1,08	0,99	1,08	1,22	0,97	0,83	0,81
Holandia	0,08	0,07	0,07	0,07	0,10	0,14	0,13	0,15	0,15
Irlandia	0,09	0,10	0,08	0,06	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05
Litwa	0,09	0,14	0,11	0,12	0,11	0,15	0,13	0,11	0,15
Luksemburg	0,26	0,25	0,26	0,23	0,24	0,25	0,23	0,21	0,19
Łotwa	0,71	0,71	0,86	1,00	0,91	0,82	0,58	0,55	0,61
Malta	1,36	1,20	1,47	1,50	1,64	1,79	1,89	1,86	1,73
Niemcy	0,65	0,65	0,61	0,54	0,46	0,46	0,43	0,39	0,39
Polska	0,49	0,44	0,45	0,47	0,55	0,57	0,65	0,53	0,50
Portugalia	0,27	0,24	0,27	0,27	0,29	0,30	0,28	0,27	0,29
Rumunia	0,08	0,08	0,09	0,10	0,13	0,07	0,00	0,00	0,00
Słowacja	0,57	0,56	0,57	0,67	0,83	0,86	0,94	0,73	0,84
Słowenia	0,68	0,73	0,75	0,73	0,65	0,66	0,61	0,58	0,51
Szwecja	0,14	0,13	0,13	0,12	0,12	0,13	0,13	0,13	0,12
Węgry	1,13	1,19	1,15	1,03	0,93	0,83	0,79	0,82	0,70
Wielka Brytania	0,50	0,46	0,47	0,42	0,42	0,49	0,49	0,52	0,51
Włochy	2,21	1,70	1,73	1,90	1,91	2,05	2,05	2,04	1,81
Islandia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Norwegia	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Szwajcaria	1,34	1,41	1,48	1,61	1,47	1,49	1,41	1,38	1,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat.

W 2012 roku, w porównaniu z 2004 rokiem w największym stopniu wzrósł udział podatku od gier w dochodach ogółem budżetu państwa w Czechach (wzrost o 0,59 p.p.) oraz na Malcie (wzrost o 0,36 p.p.) i na Słowacji (wzrost o 0,27 p.p.). Z kolei dochody z podatku od gier w badanych latach charakteryzowały się stabilnością w Polsce oraz Belgii, Portugalii, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Norwegii.

Podsumowanie

W opracowaniu określono znaczenie fiskalne podatku od gier w Polsce i w pozostałych państwach Unii Europejskiej, a także w Islandii, Norwegii i Szwajcarii. Podatek od gier jest stabilnym źródłem dochodów budżetowych w Polsce, jednak należy on do podatków marginalnych, mających minimalne znaczenie fiskalne. Stanowi rokrocznie około 0,5% dochodów ogółem budżetu państwa, podczas gdy średnio w Unii Europejskiej wpływy z podatków od gier stanowią około 0,7% dochodów budżetowych, a w Finlandii, Hiszpanii, Szwajcarii, we Włoszech i na Malcie przekraczają 1% tych dochodów.

Struktura dochodów z podatku od gier według rodzajów gier hazardowych jest mocno rozproszona. Dominują w niej wpływy z gier liczbowych, kasyn gry oraz punktów gier na automatach o niskich wygranych. Zasadniczy wpływ na kształtowanie się struktury dochodów z podatku od gier mają zmiany legislacyjne oraz koncesjonowanie działalności objętej tym podatkiem.

Problematyka znaczenia fiskalnego podatków obrotowych, w tym w szczególności podatku od gier, wydaje się być z jednej strony niezwykle intrygująca, a z drugiej – rzadko poruszana we współczesnej nauce finansów. Przeprowadzone badanie oraz uzyskane wyniki mogą zatem stanowić asumpt do podjęcia bardziej pogłębionych i rozszerzonych badań w tym kierunku.

Literatura

- Bik, M., Kamionowski, R., Obrępański, D., Ryszard, K. (2013). *Gry hazardowe. Komentarz do ustawy o grach hazardowych*. Warszawa: Wydawnictwo Difin.
- Litwińczuk, H. (red.) (2013). *Prawo podatkowe przedsiębiorców*. Warszawa: Wydawnictwo Wolters Kluwer.
- Mastalski, R. (2014). *Prawo podatkowe*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Mastalski, R., Fojcik-Mastalska, E. (2013). *Prawo finansowe*. Warszawa: Wydawnictwo Wolters Kluwer.
- Ministerstwo Finansów (2005–2015). *Informacja o realizacji ustawy o grach hazardowych (o grach i zakładach wzajemnych)*. Warszawa.
- Owsiak, S. (2013). *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Rada Ministrów (2005–2015). *Sprawozdania z wykonania budżetu państwa*. Warszawa.

Ustawa z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, Dz.U. 2009, nr 201, poz. 1540.

Ustawa z dnia 29 lipca 1992 roku o grach losowych i zakładach wzajemnych, Dz.U. 1992, nr 68, poz. 341.

Abstrakt

Celem opracowania jest określenie znaczenia fiskalnego podatku od gier w Polsce w porównaniu z wybranymi państwami europejskimi. W artykule podjęto próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy podatek od gier jest stabilnym źródłem dochodów budżetu państwa. Najpierw ogólnie scharakteryzowano w nim podatek od gier, a następnie przeprowadzono badania empiryczne. Następnie przeprowadzono analizę kształtowania się struktury dochodów z podatku od gier według rodzajów gier hazardowych. Ponadto określono udział dochodów z podatku od gier w dochodach budżetowych wybranych państw europejskich. Badaniami objęto lata 2004–2014.

The fiscal role of the tax on lotteries, gambling and betting in Poland and selected European countries

The purpose of this paper is to present the fiscal role of the tax on lotteries, gambling and betting in Poland in comparison with selected European countries. The article includes the question: is gambling tax a stable source of income for the central budget? First, the theoretical aspects of the tax on lotteries, gambling and betting were presented and then empirical research was conducted. In this paper the analysis of the evolution of the incomes' structure from the tax on lotteries, gambling and betting divided into types of gambling was also conducted. In addition, it determined the share of tax revenue from the tax on lotteries, gambling and betting in budget revenues of selected European countries. The study covered the years 2004–2014.